

חֻבְרַת

עֲבוּדָה

שאלות ותוכן פיתוך ההגדה המפורשת תנו שבח

הלכות ליל

הסדר

שאלות בסיסיות א'

הננות לליל הסדר

הגדה של פסח - תנו שבה

סדר בדיקת חמץ

צריך לנקות את הבית קודם הבדיקה (רמ"א תלג א). ויש נוהגים להניח קודם הבדיקה עשרה פתיתי לחם במקומות שימצאם הבודק (רמ"א תלב ב ומשנה ברורה ס"ק יג).

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל בִּיעוּר חָמֵץ.**

אין להסית דעת ולדבר בדברים אחרים עד סוף הבדיקה (שולחן ערוך תלב א). ומיד אחר הבדיקה יש לבטל את החמץ, ויאמר את הביטול בלשון שמבין (שולחן ערוך ורמ"א תלד ב).

**כָּל חֲמִירָא וְחֲמִיעָא דְאִיכָא בְּרִשׁוּתֵי, דְלֹא חֲמִיתִיה
וְדִלָּא בְּעִרְתִּיהּ וְדִלָּא יִדְעֵנָא לִיהּ, לְבָטֵל וְלִהּוֵי הַפְּקָר
כְּעַפְרָא דְאַרְעָא.**

תרגום: כל חמץ ושאר שישנו ברשותי שלא ראיתיו, ושלא בערתיו, ושאינו ידוע לי, יתבטל ויהא הפקר (ולא יהא נחשב אלא) כעפר הארץ (ע"פ ב"ח תלד ה ומשנה ברורה ס"ק ט).

הגדה של פסח - תנו שבה

סדר שריפת חמץ

ביום י"ד בניסן קודם שתגיע שעה שישית (בשעות זמניות), שורפים את החמץ עד שיעשה פחמים (רמ"א תמה א, ומשנה ברורה ס"ק א). ומיד אח"כ מבטלים אותו פעם שניה, ויאמר את הביטול בלשון שמבין (שולחן ערוך תלד ב, ורמ"א סם).

כָּל חֲמִירָא וְחֲמִיעָא דְאִיכָא בְרִשׁוּתִי, דְחֲזִיתִיה וְדָלָא
חֲזִיתִיה, דְחֲמִתִּיה וְדָלָא חֲמִתִּיה, דְבַעַרְתִּיה וְדָלָא
בַעַרְתִּיה, לְבָטַל וְלִהְיוּ הַפֶּקֶר כְּעַפְרָא דְאַרְעָא.

תרגום: כל חמץ ושאר שישנו ברשותי שראיתיו או שלא ראיתיו (מעולם), ושראיתיו או שלא ראיתיו (בבדיקה), שביערתי או שלא בערתי, יתבטל ויהא הפקר (ולא יהא נחשב אלא) כעפר הארץ (ע"פ ב"ח תלד ה-ו, ומשנה ברורה ס"ק ט).

הגדה של פסח - תנו שבה

סדר ערוב תבשילין

ביום טוב שחל להיות בערב שבת עושים עירוב תבשילין, כדי להתיר לבשל מיו"ט לצורך שבת (שולחן ערוך תקנ"א). יקח בערב יום טוב פת ותבשיל ללפת בו את הפת (שולחן ערוך שם ב-ד), ויברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוֹת עֲרוֹב.**

אחר הברכה אומר:

**בְּהָדִין עֲרוֹבָא יְהֵא שְׂרָא לָנָא לְמִפָּא וּלְבִשְׂלָא וּלְאַטְמוּנָא
וּלְאַדְלָקָא שְׂרָגָא וּלְמַעְבַּד כָּל צְרִכְנָא מִיּוֹמָא טָבָא לְשַׁבְּתָא,
לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל הַדְרִים בְּעִיר הַזֹּאת.**

תרגום: בעירוב הזה יהיה מותר לנו לאפות ולבשל ולהטמין ולהדליק נר ולעשות כל צרכנו מיום טוב לשבת לנו ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת (קשו"ע סימן קב).

חלק א – הכנות לליל הסדר

מה צריך לעשות קודם הבדיקה?

- לנקות את הבית.
- להדליק נרות.
- לעשות תשובה.

כמה פתיתי לחם נהגו להניח ובאלו מקומות?

- עשרה פתיתי לחם במקומות שימצאם הבודק.
- 12 פתיתים בחורים ובסדקים.
- 7 פתיתים במקומות שמורים.

האם מותר לדבר בשעת הבדיקה?

- אין להסיח דעת ולדבר בדברים שאינם מעניין הבדיקה.
- אסור לדבר.
- מותר לדבר.

מתי מבטלים את החמץ?

- מיד אחרי הבדיקה.
- לפני הבדיקה.
- פעמיים, לפני הבדיקה ואחרי.
- פעמיים, אחרי הבדיקה ובבוקר יום י"ד קודם שתגיע שעה שישית.

חלק א – הכנות לליל הסדר

באיזה לשון (שפה) אומרים את הביטול?

- בלשון שמבין.
- בלילה בארמית ובבוקר בלשון הקודש.
- לא משנה באיזה לשון.

נוסח הביטול בעברית – בחר את הנוסח הנכון:

- כל חמץ ושאר שישנו ברשותי יתבטל ויהא הפקר (ולא יהא נחשב אלא) כעפר הארץ.
- כל חמץ שיש לי שלא ראיתיו יהא הפקר.
- כל חמץ ושאר שאינו ידוע לי יתבטל.

עד כמה צריך לשרוף את החמץ?

- עד שיעשה פחמים.
- שורפים עד סוף שעה שישית לא משנה כמה נשרף.
- עד שלא יישאר כלום.

שאלת רשות:

"דלא חמיתיה" "דלא חזיתיה" "דלא ידענא ליה" "דבערתיה" – מה לשונות אלו באים להוסיף? אלו לשונות נוספו או הושמטו בביטול של היום?

חלק א – הכנות לליל הסדר

כיצד מסדרים את הקערה לפי האר"י?

- ביצה וזרוע למעלה, מרור באמצע, חרוסת וכרפס תחתיו, חזרת (חסה לכורך) למטה. שלוש מצות מעל הקערה.
- ביצה וזרוע למטה, מרור באמצע, חרוסת וכרפס מעליו, חזרת (חסה לכורך) למעלה.
- ביצה וזרוע למעלה, מרור באמצע, חרוסת וכרפס תחתיו, חזרת (חסה לכורך) למטה. שלוש מצות מתחת הקערה.